

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบทดสอบสำหรับคัดกรองบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive method) ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแบบทดสอบคัดกรองบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline
2. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาแบบทดสอบคัดกรองบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline

ผู้วิจัยได้ทำตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแปรปรวน PDQ ของ Steven E. Hyler และคณะ ปี 1982 และ PDQ-R ปี 1987 ซึ่งเป็นแบบสอบถามรายงานด้วยตนเองที่มีข้อความตรงตามเกณฑ์การวินิจฉัยของ DSM-III-R ทุกข้อ
2. นำแบบทดสอบเฉพาะในส่วนของบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline จากแบบทดสอบ PDQ-R มาแปลเป็นภาษาไทย โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
ข้อความนี้มีความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) อยู่แล้ว เพราะตรงตามเกณฑ์การวินิจฉัยของ DSM-III-R ทุกข้อ
นำไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านคือ รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงดวงใจ กสานติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผ่าน บาลโพธิ์ และอาจารย์พวงสร้อย วรรณกุล
3. นำข้อความมาปรับปรุงแก้ไขความหมายทางด้านภาษา ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
4. จัดทำแบบทดสอบ

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์ว่ามีบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline ตามเกณฑ์การวินิจฉัยด้วย DSM-III-R โดยมีลักษณะตามที่กำหนดอย่างน้อย 5 ใน 8 ประการ

กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มคนปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์ว่ามีบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline ตามเกณฑ์การวินิจฉัยด้วย DSM-III-R จากโรงพยาบาลของรัฐในเขต กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เป็นอย่างต่ำ เนื่องจากสถิติที่ค้นได้จากแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มีจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline น้อยมาก ซึ่งจากสถิติตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนตุลาคม 2535 พบว่า

ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีบุคลิกภาพแปรปรวนจากแผนกผู้ป่วยนอก จิตเวช โรงพยาบาลศิริราช มีจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline 2 ราย

ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีบุคลิกภาพแปรปรวนจากแผนกผู้ป่วยนอก จิตเวช โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ 30 คน มีจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline 3 คน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มคนปกติ จำนวน 30 คน

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1

กำหนด Inclusion criteria ดังนี้

1. ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์ว่ามีบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline ตามเกณฑ์การวินิจฉัยของ DSM-III-R
2. อายุระหว่าง 18 - 45 ปี
3. ไม่จำกัดเพศ สถานภาพสมรส การศึกษา เศรษฐฐานะ
4. ไม่จำกัดระยะเวลาที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline

5. สามารถอ่านและทำความเข้าใจแบบสอบถามได้

กำหนด Exclusion criteria ดังนี้

มีอาการทางจิตเวชรุนแรงในระยะที่จะทำการทดสอบ

กลุ่มที่ 2

กำหนด Inclusion criteria ดังนี้

1. ผู้ที่ไม่เคยมีประวัติความเจ็บป่วยทางจิต
2. ไม่เคยได้รับการรักษาจากจิตแพทย์
3. อายุระหว่าง 18 - 45 ปี
4. ไม่จำกัดเพศ สถานภาพสมรส การศึกษา เศรษฐฐานะ
5. สามารถอ่านและทำความเข้าใจแบบสอบถามได้

กำหนด Exclusion criteria ดังนี้

1. มีประวัติโรคทางจิตเวช โดยได้รับการวินิจฉัยและ/หรือการรักษาจากจิตแพทย์
2. มีประวัติความเจ็บป่วยทางจิต เนื่องจากพยาธิสภาพหรือโรคทางกาย เช่น โรคของระบบประสาท
3. มีประวัติการใช้ยาหรือสารเสพติด
4. มีประวัติที่ต้องเผชิญความเครียดอย่างรุนแรง (crisis situation) ในขณะปัจจุบันหรือระยะ 6 เดือนก่อนทำแบบทดสอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้ผ่านการวินิจฉัยจากจิตแพทย์ตามเกณฑ์การวินิจฉัยด้วย DSM-III-R ก่อนที่จะได้ทำแบบทดสอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline ซึ่งผู้วิจัยได้แปลจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแปรปรวนแบบรายงานด้วยตนเอง (Personality Diagnostic Questionnaire-Revised) ของ Steven E. Hyler และคณะ คำถามมีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงพฤติกรรมซึ่งสะท้อนให้เห็นความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นประจำ จำนวน 17 ข้อ โดยมีคำตอบให้เลือกตอบ 2 คำตอบ คือ "ใช่" และ "ไม่ใช่"

แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการทดสอบ

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามที่แสดงถึงลักษณะบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline

ลักษณะของข้อคำถามจากแบบทดสอบสำหรับคัดกรองบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ
Borderline ซึ่งสร้างตามเกณฑ์การวินิจฉัยของ DSM-III-R

ลักษณะอุปนิสัยของฉัน

1. ความรู้สึกของฉันต่อผู้อื่น เปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ ได้บ่อย ๆ
2. คนที่ฉันยกย่องนับถือมักจะลงเอยด้วยการทำให้ฉันผิดหวังอยู่บ่อย ๆ

สร้างจากเกณฑ์ที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีรูปแบบไม่มั่นคงและรุนแรง มีลักษณะของการเปลี่ยนท่าทีได้อย่างมาก ระหว่างการมองบุคคลอื่นว่าดีมากและการลดคุณค่าของผู้อื่น

3. ฉันเป็นคนหงุดหงิดง่าย

สร้างจากเกณฑ์ที่ 3 อารมณ์ไม่มั่นคง อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้มากจากอารมณ์ปกติเป็นอารมณ์เศร้า หงุดหงิด หรือวิตกกังวล มักจะเกิดขึ้นนานสองสามชั่วโมง และมีเพียงน้อยรายที่นานกว่าสองสามวัน แล้วกลับมามีอารมณ์ปกติเช่นเดิม

4. ฉันแทบจะไม่เคยโกรธใครจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้
5. ฉันมักมีเรื่องทะเลาะวิวาทถึงขั้นลงไม้ลงมือบ่อยกว่าคนทั่วไป

สร้างจากเกณฑ์ที่ 4 แสดงความโกรธที่รุนแรง ไม่เหมาะสมหรือขาดการควบคุมอารมณ์โกรธ เช่น มักจะแสดงการโมโหโทโสเป็นประจำ แสดงความโกรธเสมอ ใช้กำลังกายเข้าต่อสู้เสมอ

6. ฉันไม่เคยพยายามทำร้ายตนเองหรือฆ่าตัวตาย
7. ฉันมักจะทำให้ตัวเองบาดเจ็บโดยอุบัติเหตุอยู่บ่อย ๆ

สร้างจากเกณฑ์ที่ 5 ช่มชู้ว่าจะฆ่าตัวตายบ่อย ๆ เช่น มีท่าทีที่จะฆ่าตัวตาย กรีดตัวเองเกิดอุบัติเหตุได้โดยง่าย

8. เพื่อน ๆ จุดมุ่งหมายในชีวิต และความเชื่อของฉันเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
9. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกสับสน ไม่แน่ใจว่าตัวเองเป็นใครกันแน่

สร้างจากเกณฑ์ที่ 6 เกิดความแปรปรวนในเรื่องเอกลักษณ์แห่งตน แสดงให้เห็นอย่างน้อย 2 ประการต่อไปนี้ เช่น ในเรื่องการมองภาพพจน์ของตนเอง การแยกเพศ เป้าหมายต่าง ๆ ในระยะยาวหรือการเลือกอาชีพ การคบเพื่อน ค่านิยมต่าง ๆ

10. ฉันรู้สึกเหงา หรือเบื่อหน่ายเกือบตลอดเวลา

สร้างจากเกณฑ์ที่ 7 มีความรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าตัวเองไร้ประโยชน์หรือน่าเบื่อ

11. ถ้าฉันรู้ว่าความสัมพันธ์กับผู้อื่นกำลังจะสิ้นสุดลง ฉันก็จะขอมริบอย่างสงบ

สร้างจากเกณฑ์ที่ 8 มีความพยายามอย่างมากที่จะหลีกเลี่ยงที่ความจริง หรือความคิดที่ตนเองจะถูกทอดทิ้ง

12. ฉันมักทำสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ตามอารมณ์ จนเกิดความยุ่งยากตามมาภายหลัง

- 12.1 ใช้เงินมากกว่าที่มีอยู่

- 12.2 มีเพศสัมพันธ์ได้กับคนที่ไม่ค่อยรู้จักคุ้นเคย
- 12.3 ดื่มสุรามากเกินไป
- 12.4 เสพยาเสพติด
- 12.5 จันทักจะกินหรือดื่มเพื่อความเพลิดเพลินมากเกินไป
- 12.6 ลักษณะของตามร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้า

สร้างจากเกณฑ์ที่ 2 หุนพันพินแล่นหรือกระทำการโดยคาดหมายไม่ได้อย่างน้อยสองอย่าง ซึ่งมีผลที่จะทำใหตนเองเกิดความเสื่อมเสีย เช่น ใช้เวลาให้หมดไปในเรื่องเพศ การพนัน ใช้สารเสพติด ชโยขของตามร้านค้า กินจุ ชัรบถโดยประมาท (ไม่รวมถึงพฤติกรรมทำร้ายตนเอง หรือฆ่าตัวตาย ที่กล่าวถึงตามเกณฑ์ข้อ 5)

วิธีการให้คะแนนของแบบทดสอบสำหรับคัดกรองบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline

การตรวจนับคะแนนยึดตามเกณฑ์การวินิจฉัยด้วย DSM-III-R คือมีลักษณะอย่างน้อย 5 ใน 8 ประการ โดยผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบต้องได้ 5 คะแนนขึ้นไป จึงจะบ่งชี้ว่าเป็นผู้มีบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline

การนับคะแนนรายชื่อเกณฑ์ดังนี้

1. ข้อคำถามข้อ 1 และข้อ 2
 - ถ้าตอบว่า "ใช่" ในข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งสองข้อ ให้คะแนนเท่ากับ 1
 - ถ้าตอบว่า "ไม่ใช่" ทั้งสองข้อ ให้คะแนนเท่ากับ 0
2. ข้อคำถามข้อ 3
 - ถ้าตอบว่า "ใช่" ให้คะแนนเท่ากับ 1
 - ถ้าตอบว่า "ไม่ใช่" ให้คะแนนเท่ากับ 0
3. ข้อคำถามข้อ 4 และข้อ 5
 - ถ้าตอบว่า "ใช่" ในข้อคำถามข้อ 4 และ "ใช่" ในข้อคำถามข้อ 5 ให้คะแนนเท่ากับ 1
 - ถ้าตอบว่า "ไม่ใช่" ในข้อคำถามข้อ 4 และ "ใช่" ในข้อคำถามข้อ 5 ให้คะแนนเท่ากับ 1
 - ถ้าตอบว่า "ไม่ใช่" ในข้อคำถามข้อ 4 และ "ไม่ใช่" ในข้อคำถามข้อ 5 ให้คะแนนเท่ากับ 1
 - ถ้าตอบว่า "ใช่" ในข้อคำถามข้อ 4 และ "ไม่ใช่" ในข้อคำถามข้อ 5 ให้คะแนนเท่ากับ 0
4. ข้อคำถามข้อ 6 และข้อ 7
 - ถ้าตอบว่า "ใช่" ในข้อคำถามข้อ 6 และ "ใช่" ในข้อคำถามข้อ 7

ให้คะแนนเท่ากับ 1

ถ้าตอบว่า "ไม่ใช่" ในข้อคำถามข้อ 6 และ "ใช่" ในข้อคำถามข้อ 7

ให้คะแนนเท่ากับ 1

ถ้าตอบว่า "ไม่ใช่" ในข้อคำถามข้อ 6 และ "ไม่ใช่" ในข้อคำถามข้อ 7

ให้คะแนนเท่ากับ 1

ถ้าตอบว่า "ใช่" ในข้อคำถามข้อ 6 และ "ไม่ใช่" ในข้อคำถามข้อ 7

ให้คะแนนเท่ากับ 0

5. ข้อคำถามข้อ 8 และ 9

ถ้าตอบว่า "ใช่" ในข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งสองข้อ ให้คะแนนเท่ากับ 1

ถ้าตอบว่า "ไม่ใช่" ทั้งสองข้อ ให้คะแนนเท่ากับ 0

6. ข้อคำถามข้อ 10

ถ้าตอบว่า "ใช่" ให้คะแนนเท่ากับ 1

ถ้าตอบว่า "ไม่ใช่" ให้คะแนนเท่ากับ 0

7. ข้อคำถามข้อ 11

ถ้าตอบว่า "ใช่" ให้คะแนนเท่ากับ 1

ถ้าตอบว่า "ไม่ใช่" ให้คะแนนเท่ากับ 0

8. ข้อคำถามข้อ 12 (ข้อ 12.1 ถึง 12.6)

ถ้าตอบว่า "ใช่" จำนวนสองข้อขึ้นไป ให้คะแนนเท่ากับ 1

ถ้าตอบว่า "ใช่" จำนวนน้อยกว่าสองข้อ ให้คะแนนเท่ากับ 0

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ติดต่อขออนุมัติเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้
หัวหน้าภาควิชาจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช
โรงพยาบาลรามธิบดี

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลประสาท

ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิต

3. ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากจิตแพทย์ (ถือเป็น Gold Standard) ซึ่งมีผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline ตามเกณฑ์การวินิจฉัยของ DSM-III-R ในการส่งกลุ่มตัวอย่างให้ผู้วิจัยเพื่อทำแบบทดสอบ

4. เก็บข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบคัดกรองบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline ซึ่งผู้วิจัยแปลมา โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำด้วยตนเอง และมีการอธิบายเพิ่มเติมหากมีข้อสงสัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2535 ถึงวันที่ 5 มีนาคม 2536

ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 34 คน เป็นเพศชาย 16 คน เพศหญิง 18 คน โดยได้กลุ่มตัวอย่างจาก

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ 8 คน โรงพยาบาลศิริราช 3 คน โรงพยาบาลรามธิบดี 4 คน โรงพยาบาลราชวิถี 2 คน โรงพยาบาลประสาท 15 คน ศูนย์สุขภาพจิต 2 คน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยให้มีจำนวนเท่ากับกลุ่มที่ 1 เมื่อจำแนกตามเพศและอายุ

2. เก็บข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบคัดกรองบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline ที่ผู้วิจัยแปลมา โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำด้วยตนเอง

นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบของทั้ง 2 กลุ่ม มาตรวจนับคะแนน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนตัว วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบทดสอบสำหรับคัดกรองบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline ด้วยวิธีการหาค่าความคงที่ภายใน (internal consistency reliability coefficients) โดยใช้สูตรของ Kuder-Richardson Formula 20 (KR-20) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2535) ดังนี้

$$KR-20 \quad r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{ct}	หมายถึง	ค่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ
	n	หมายถึง	จำนวนข้อในแบบทดสอบ
	p	หมายถึง	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	หมายถึง	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ
	S^2_{ct}	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

3. วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบสำหรับคัดกรองบุคลิกภาพแปรปรวนแบบ Borderline โดยใช้วิธีทดสอบเชิงระบาดวิทยา เพื่อหาค่าความไว (sensitivity) ค่าความจำเพาะ (specificity) ค่าการคาดคะเน (predictive value) ของแบบทดสอบ ดังนี้ (ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร, 2524)

Screening test	Gold Standard		total
	Disease	Non disease	
Positive	True positive a	False positive b	a + b
Negative	False negative c	True negative d	c + d
total	a + c	b + d	a + b + c + d

3.1 ค่าความไวของแบบทดสอบ (sensitivity) หมายถึงเปอร์เซ็นต์ของผู้ป่วยที่ตรวจพบได้ถูกต้องจากการทดสอบ = $\frac{a}{a+c} \times 100\%$

3.2 ค่าความจำเพาะของแบบทดสอบ (specificity) หมายถึงเปอร์เซ็นต์ของบุคคลที่ปราศจากโรคที่ตรวจได้ถูกต้องจากการทดสอบ = $\frac{d}{b+d} \times 100\%$

3.3 ค่าการคาดคะเนบวก (predictive value positive) หมายถึงเปอร์เซ็นต์ของการทดสอบได้ผลบวกแล้วมีโอกาสเป็นโรค = $\frac{a}{a+b} \times 100\%$

3.4 ค่าการคาดคะเนลบ (predictive value negative) หมายถึง
 เปอร์เซ็นต์ของการทดสอบได้ผลลบแล้วมีโอกาสไม่เป็นโรค = $\frac{d}{c + d} \times 100\%$

4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบสำหรับคัดกรองบุคลิกภาพแปรปรวน
 แบบ Borderline และการวินิจฉัยของจิตแพทย์ โดยการหาค่า chi-square (χ^2) และ
 coefficient of correlation แบบ Phi (ϕ)

5. วิเคราะห์หาค่าน้ำหนักในการจำแนก (Discriminant Function) โดยการ
 ใช้การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant analysis)